

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen protokoll

2022-05-31

Kl. 14:00 – 16:00

”Oktober”, Sollidenvägen 64 B

Plats och tid

”Oktober”, Sollidenvägen 64 B, tisdagen den 31 maj 2022 kl 14:00 – 16:00

Paragrafer

§§ 9–13

Beslutande

Lise Hjemgaard Svensson, M, Vård- och omsorgsnämnden, ordförande

Anton Waara, S, Vård- och omsorgsnämnden, vice ordförande

Robert Brandt, Förvaltningschef, Vård- och omsorgsförvaltningen

Silje Thomasson, samisk representant

Sylvia Sparrock, samisk representant

Övriga närvarande

Ulrika Paulsson, sekreterare och uppdragsstrateg Vård- och omsorgsförvaltningen

Patricia Fjellgren, samordnare Östersunds kommun

Utses att justera

Patricia Fjellgren, samordnare

Justering

2022-06-08

Underskrifter

Ordförande

Lise Hjemgaard Svensson

Justerare

Patricia Fjellgren

Sekreterare

Ulrika Paulsson

Justering av Kommunala pensionärsrådets protokoll från den 31 maj 2022 har tillkännagivits genom publicering på Östersunds kommuns hemsida.

Förvaringsplats: Vård- och omsorgsförvaltningen

Ärendelista

§ 9	
	Ny representant i samrådet5
§ 10	
	Nytt från kommunen och förvaltningen6
§ 11	
	Handlingsplanen8
§ 12	
	Vilka frågor inom vård och omsorg är viktiga för den samiska befolkningen att samråda kring under 2022.....12
§ 13	
	Övriga frågor13

§ 9

Ny representant i samrådet

Vård- och omsorgsnämndens samråd har fått en ny representant för den samiska befolkningen. Ordförande Lise Hjemgaard Svensson hälsar Sylvia välkommen och samtliga deltagare i samrådet presenterar sig.

Sylvia berättar att hon tillhör Tåssåsens sameby och arbetar i Åre kommun men delvis bor i Östersund. Sylvia har erfarenheter från arbete i Sametinget och det Samiska rådet men har också en bakgrund som undersköterska och är intresserad av vård- och omsorgsfrågor. Sylvia har också suttit med i Regionens samråd.

Nu är de ordinarie ledamöterna i samrådet fulltaliga men det saknas fortfarande två ersättare och samrådet får ta upp frågan i höst om hur dessa ska rekryteras.

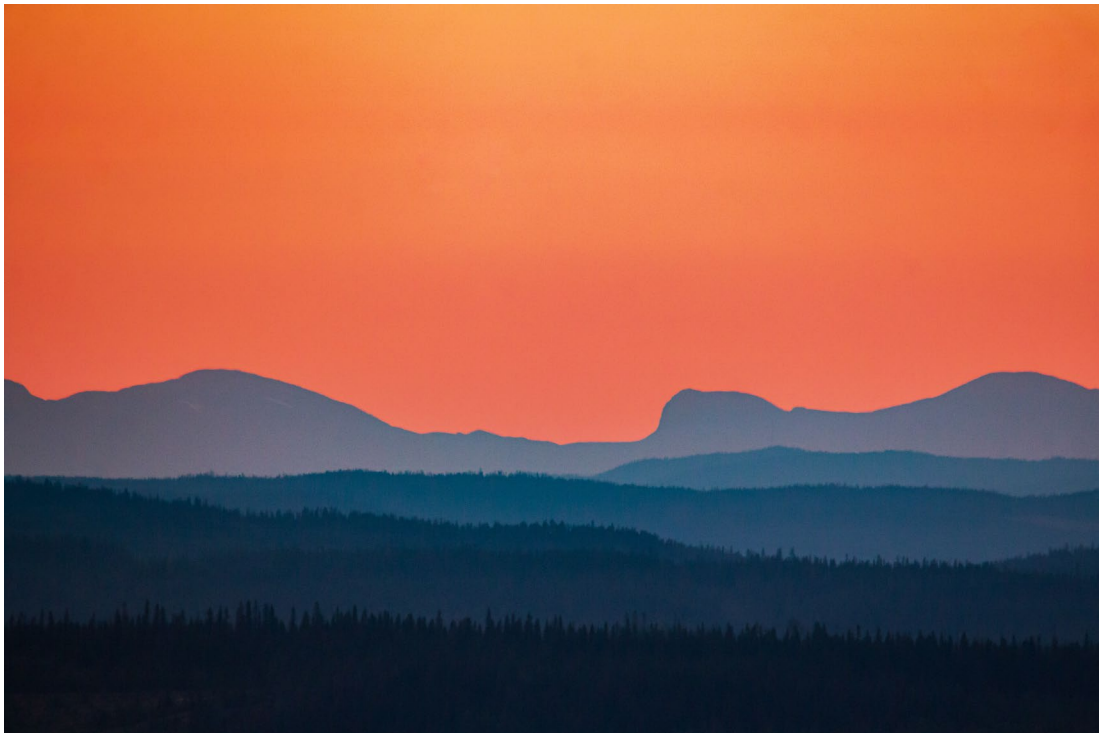

Foto: Ulrika Paulsson

§ 10

Nytt från kommunen och förvaltningen

Robert Brandt, förvaltningschef, informerar kort om vad som är på gång i kommunen och förvaltningen.

Pandemin

Under januari 2022 hade verksamheten upp till 50% personalfrånvaro. Pandemin har nu kommit in i ett lugnare läge och är nu knappt märkbar i våra verksamheter. Trots att de nationella restriktionerna hävts tidigare har vård- och omsorgspersonal i kommunen haft fortsatta restriktioner bland annat när det gäller användande av munskydd. Dessa lokala restriktioner har nu även de upphört att gälla.

Personalsituationen

Den demografiska utvecklingen visar på allt fler äldre samtidigt som det blir färre i yrkesför ålder som kan ge vård och omsorg. Personalsituationen inför sommaren är mycket ansträngd och det saknas i dagsläget över 100 sommarvikarier. Det är första gången som det blir aktuellt med olika ”sommarpaket” för undersköterskor.

Rekryteringsutmaning och kompetensförsörjningsplan

Kommunen står inför stora utmaningar när det gäller pågående och framtida kompetensförsörjning. Vård- och omsorgsförvaltningen arbetar nu med att ta fram en kompetensförsörjningsplan som bland annat beskriver:

- Rekryteringsbehov
- Arbetsdelning
- Språk- och kulturkompetens

Robert berättar vidare att förvaltningen med anledning av den demografiska utmaningen och konkurrensen om arbetskraft gör att det blir allt viktigare att arbeta med hälsofrämjande insatser både för medborgare och personal.

Riktlinjen för äldreomsorg

Kommunfullmäktige har beslutat att det ska tas fram en riktlinje för äldreomsorgen. Fullmäktige utsåg en politisk beredningsgrupp som arbetat fram ett underlag till riktlinjer, med stöd från Vård- och omsorgsförvaltningens tjänstepersoner. Underlaget med riktlinjer

och tillhörande bakgrundsrapport har varit ute på remiss och Kommunfullmäktige ska ta beslut om riktlinjen vid sammanträdet i juni 2022.

Samrådet var remissinstans och har haft möjligheter att komma in med synpunkter på utkastet men har inte lämnat något svar.

Ulrika Paulsson, uppdragsstrateg, berättar mer om innehållet i bakgrundsrapporten som beskriver både fakta om nuläget och de utmaningar vården och omsorgen står inför. Bakgrundsrapporten tar även upp frågor av övergripande art så som ojämlik hälsa. Bland annat finns flera avsnitt om samers hälsa, äldre samers hälsa och de förbättringsområden som Socialstyrelsen identifierat som gäller arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk. Även personalens språk- och kulturkompetens finns beskrivet utifrån de skyldigheter som en samisk förvaltningskommun har.

Personalnätverk för nationella minoriteter

Patricia Fjellgren, samordnare på kommunledningsförvaltningen, berättar om nätverket för personal som tillhör nationella minoriteter.

Det första nätverket har nu ägt rum i form av en workshop där kommundirektören inledde. Det var cirka 15 deltagare, både personal som tillhör olika nationella minoriteter men även andra som vill lära sig mer och kunna utveckla arbetet.

§ 11

Handlingsplanen

Den 20 december 2021 antog Kommunfullmäktige Riktlinjen för arbetet med nationella minoriteter. Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter behöver därför uppdateras så att aktiviteterna överensstämmer med riktlinjen.

Riktlinjen innehåller ställningstaganden som gäller för Östersunds kommuns övergripande arbete med nationella minoriteter.

Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter ska utgå från de ställningstaganden som berör nämndens ansvarsområden. Här nedan följer samtliga ställningstaganden i riktlinjen.

- Samiska och övriga nationella minoritetsbarn och -ungdomar ska ges likvärdiga förutsättningar som majoritetsbefolkningen att tillägna sig och utveckla sitt språk, sin kultur och identitet.
- Samer ska få sociala insatser, vård och omsorg av samiskspråkig personal med kompetens i och lyhörddhet för samisk kultur.
- Östersund ska vara en attraktiv kommun för samer att leva i där samer och samisk kultur lyfts fram som en självklar och berikande del av samhället.
- Samers möjlighet att använda mark och vatten som en grund för sin urfolkskultur ska främjas i kommunal verksamhet.
- Samer ska ha reellt inflytande i kommunala frågor som berör dem.
- Medborgarna ska informeras om sina rättigheter till myndighetskontakter på samiska, finska och meänkieli.
- Kommunen ska vara en föredömlig arbetsgivare för arbetstagare med kompetens i nationella minoritetsspråk och nationella minoritetskulturer.

Vård- och omsorgsförvaltningen har en arbetsgrupp som arbetar för att verkställa de aktiviteter som beslutats i *Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter*.

Ulrika och Silje informerar om vilka aktiviteter som pågår idag och vilka som är planerade. Camilla informerar också om de aktiviteter som sker på kommunövergripande nivå.

Inventering av språk, kulturkompetens och behov av äldreomsorg på samiska

Två av de mer omfattande aktiviteterna i den nuvarande handlingsplanen som inte är genomförda ännu handlar om inventering.

1. Vård- och omsorgsförvaltningen har behov av att kartlägga medarbetarnas kompetens vad gäller språk och kultur och då särskilt kompetens inom de nationella minoriteterna.

För att kunna göra det på ett bra sätt kommer förvaltningen att använda sig av den digitala Kompetensportalen. I den portalen går det att lägga in språkkompetens. Minoritetsspråken finns som förvalda språk och andra språk läggs in som ”övriga”.

Frågan nu är hur förvaltningen går vidare för att detta arbetssätt ska börja användas ute i verksamheterna. Arbetsgruppen föreslår att vi gör en kort informationsfilm där Robert berättar om vikten av att kartlägga personalens språk- och kulturkompetens. Denna skulle då gå ut som nyhet på förvaltningens insida.

2. Kommunen är skyldig att inventera nuvarande och kommande behov av äldreomsorg på samiska. Det är oklart vilken metod som förvaltningen ska använda och vilka resurser som krävs för att genomföra det.

Inför samrådet i september behöver samrådet ta ställning till de förändringar som ska göras. Arbetsgruppen föreslår att förvaltningen tar fram ett förslag till uppdateringar som samrådet sedan får ta ställning till innan Vård- och omsorgsnämnden fattar beslut i oktober 2022.

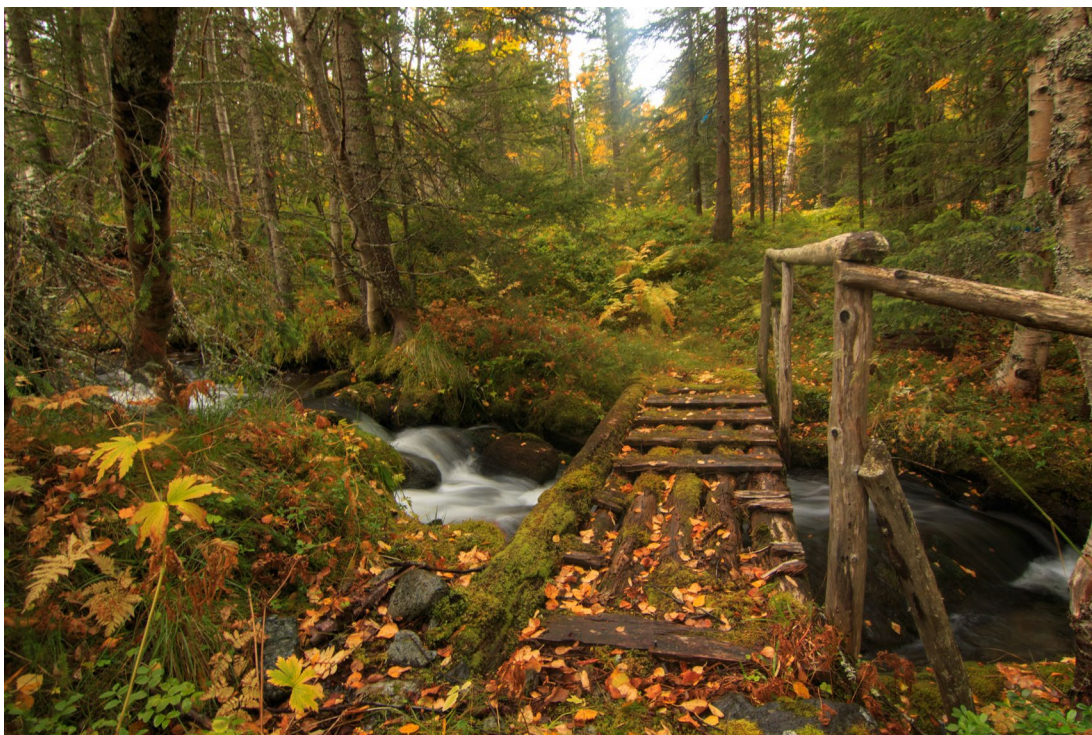

Foto: Ulrika Paulsson

Mat på särskilt boende

Idag finns möjlighet att beställa samisk mat från Måltidsservice till de som bor på särskilt boende. Ulrika berättar att det under hösten kommer att ordnas ett utbildningstillfälle om samisk mat, för måltidsombuden inom särskilt boende (egen regi). Det kommer att samordnas av förvaltningen, Torsta och Måltidsservice.

Förutom detta så finns det planer på att det ska ske åtta samiska serveringar, i förskolan och på äldreboende. Serveringarna ska följa de åtta samiska årstiderna.

Foto: Ulrika Paulsson

Inventering av språkkompetens

För att kunna möta de samiska medborgarnas behov av äldreomsorg på samiska behöver förvaltningen inventera språkkompetensen hos personalen. Det finns nu möjlighet att lägga in språkkompetens i Kompetensportalen men arbetet har inte kommit igång ännu. Dessa uppgifter är en egen skattning av sin språkkompetens och det är frivilligt. Robert tycker att den enskilde medarbetaren själv ska lägga in detta i Kompetensportalen. Samtliga nationella minoritetsspråk finns valbara och det går dessutom att skriva i fritext.

Arbetsgruppen får i uppdrag att ta fram förslag på text till nyhet om detta samt en enkel manual hur medarbetaren registrerar språkkompetens.

Verktyg med fakta, tips och trix på insidan, för personal inom vård och omsorg.

Arbetsgruppen har nu tagit fram ett förslag som ska hjälpa chefer och medarbetare att ge rätt stöd till samiska medborgare och övriga minoriteter.

Uppgifterna kommer att ligga under förvaltningens insida ”Stöd i arbetet” och heta ”Stöd till samiska medborgare och andra minoriteter”.

Silje Thomasson föreslår att det samiska nyhetsbrevet, som Patricia skickar ut, ska läggas upp under ”Samisk kultur, tips och idéer”.

Stöd till samiska medborgare och andra minoriteter

På den här sidan hittar du information som du behöver för att kunna ge stöd till samiska medborgare och andra minoriteter.

Minoritets-
lagstiftningen

Samisk äldreomsorg

Samisk kultur
tips och idéer

Samisk mat

Samiskt nätverk
för personal

Språkkompetenser

Övriga
minoriteter

§ 12

Vilka frågor inom vård och omsorg är viktiga för den samiska befolkningen att samråda kring under 2022.

Kommunen är skyldig att ta reda på vilka frågor som minoriteterna tycker är viktiga och som man önskar samråda kring.

Vilka frågor inom vård och omsorg tycker samrådet är särskilt viktiga att samråda kring under 2022?

Samrådsrepresentanterna har fått ett uppdrag att ta med sig detta till den samiska befolkningen och återkoppla synpunkter som gäller samrådsfrågor vid detta samråd.

Vi tar upp och diskuterar de eventuella synpunkter som kommit in eller som samrådsrepresentanterna lyfter.

Förutom de frågor som idag tas upp i samrådet och de ärenden där samrådet fått möjlighet att lämna synpunkter inför beslut eller på remisser så finns inget ytterligare som den samiska befolkningen önskar samråda kring under 2022.

Foto: Ulrika Paulsson

§ 13

Övriga frågor

Inga övriga frågor.